

Metatiedot lainsäädäntötiedon hallinnassa

Antti Lehtinen antleht@cc.jyu.fi
Reija Nurmeksela rekorhon@cc.jyu.fi

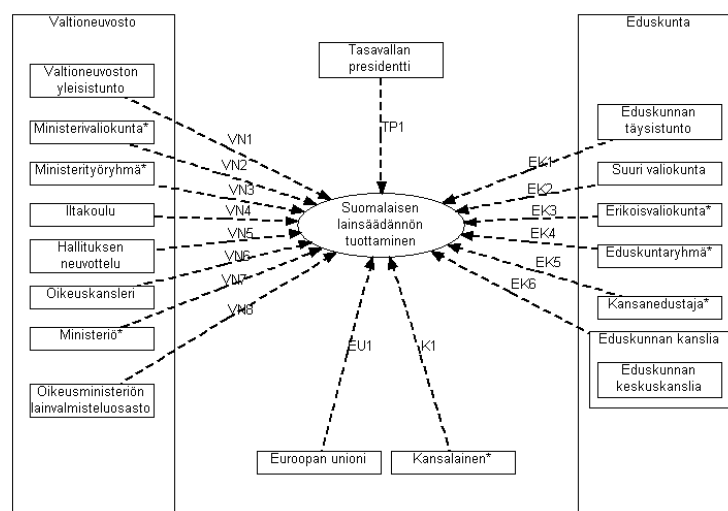
Esityksen tavoite

- Esitellä RASKE2-projektin loppuraportti
- Esittää pohdintoja tulevaisuuden metatiedoista ja niiden eroista nykytilanteeseen verrattuna
- Tarkastella metatietojen tuottamisen automatisointia
- Tarkastella mitä jo nykyisinkin tuotettavilla metatiedoilla olisi mahdollista saada aikaan

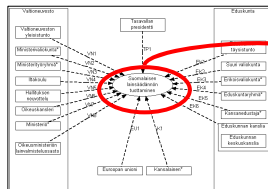
Raportin sisältö

- I Taustaa
 - Sisällönhallinnan menetelmiä
- II Nykytila
 - Lainsäädäntötyö ja sen osapuolet
 - Lainsäädäntöprosessi, siinä syntyvä dokumentaatio ja tietojärjestelmät
 - Nykyiset metatiedot
- III Tulevaisuus
 - Metatiedot ja niiden tuottaminen tulevaisuudessa
 - Tiedonhaun käyttöliittymät
 - Metatietoehdotuksen toteutus semanttisen web:in tekniikoilla

Suomalaisen lainsäädäntötyön osapuolet

Lainsäädäntöprosessi

Antti Lehtinen & Reija Nurmeksela

1 Hallituksen esityksen valmistelu ministeriöissä

2 Hallituksen esityksen valtioneuvostokäsittely

3 Lakiesityksen eduskuntakäsittely

4 Hyväksytyn lain käsittely valtioneuvostossa

16.5.2006

Lainsäädäntötyössä tuotetaan nykyisin paljon metatietoja

■ mutta

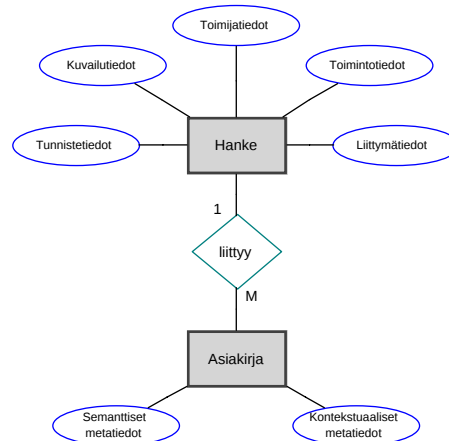
- organisaatio- ja järjestelmäkohtaisten ratkaisujen ja käytänteiden mukaisesti
- kirjaamalla metatietoja manuaalisesti
- kirjaamalla samoja metatietoja eri järjestelmiin
- kontekstuaalinen metatieto ei ole standardissa muodossa
 - esim. prosessi- ja organisaatiokuvaukset
- systemaattinen asiasanoitus kaikille säädöshankkeille syntyy vasta hankkeen siirtyessä eduskuntakäsittelyyn

Antti Lehtinen & Reija Nurmeksela

16.5.2006

Lainsäädäntötyön keskeisiä metatietoja

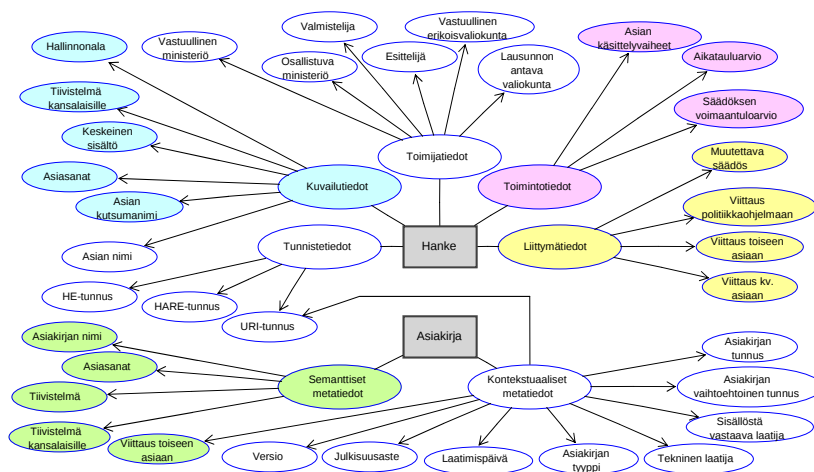
- Toimijat
- Lainsäädäntöprosessin vaiheet
- Lainsäädäntötyössä tuotettavat asiakirjatyypit
- Asiakirjatyypien rakennemäärittelyt
- Asiasanastot
- Säädöshankkeen metatiedot
- Asiakirjan metatiedot

Antti Lehtinen & Reija Nurmeksela

16.5.2006

Hankkeen ja asiakirjojen metatietoja

Antti Lehtinen & Reija Nurmeksela

16.5.2006

Esimerkkejä erityyppisistä metatiedoista

Luokkataso	Asiakirjan/säädöshankkeen taso
Asiasanasto-ontologiat	- Asiakirjan nimeke - Asiakirjaa kuvaavat asiasanat
Lainsäädäntöasiakirjojen dokumenttityypimäärittelyt (DTD:t, XML-skeemat)	- Rakenteisen (SGML/XML) lainsäädäntöasiakirjan rakennemerkinnät
Lainsäädäntöprosessin kuvaukset: - toimijat - lainsäädäntöprosessi - asiakirjatyypit (RDF-skeemat)	- Tiettyyn säädöshankkeeseen osallistuneet organisaatiot, henkilöt, käsittelyprosessi ja siinä syntyneet asiakirjat (RDF-kuvaus) - Säädöshankkeen metatieto suhteessa hankkeessa tuotettuun asiakirjaan

Säädöshankkeen metatiedot

- Dokumentoivat asiankäsittelyä ja tukevat asianshallintaa
 - Koostavat ja kuvailevat tiettyyn säädöshankkeeseen kuuluvaa tietovarantoa, joka koostuu jossakin historiallisessa ajanjaksossa tapahtuneesta lainsäädännön laatimistyöstä ja sen dokumentaatiosta
- Keskeisimpiä:
 - HE-tunnus, asian nimi, asiasanat, päivämäärät ja toimijat
- Tuotetaan jo nykyisin - pääosin valmisteluvaiheessa
- Raportissa ehdotettu tuotettavaksi myös:
 - URI-tunniste, hallinnonala, tiivistelmä kansalaisille ja muutoksen kohteena olevan säädöksen numero

Hankkeen metatietojen automatisoituja tuottamistapoja

- Poimitaan tehtävä- ja prosessijärjestelmistä
 - mm. asian/dokumenttien hallintajärjestelmät
- Poimitaan rakenteisista asiakirjoista
 - mm. toimeksianto, asettamispäätös
- Syötetään yhtenäisten metatietojen tuottamiseen tarkoitetussa käyttöliittymässä
- Tuottamistapa riippuvainen hankkeesta, organisaatiosta ja käytössä olevista tietojärjestelmistä

Hankkeen metatietojen syöttämiseen ideoitu käyttöliittymä

Vastuullinen ministerio: Sosiaali- ja terveysministerio Hallinnonala: Yksityisvakuutus Osallistuva ministerio: Valitse... Valmistelija: Laina Lainsäädäntöneuvos Lisää... Asiankäsittelyvaihe 1. Hallituksen esityksen valmistelu 10.2.2006 Aikatauluarvio 2. Valtioneuvostonkäsittely: 2006 kevätsessio 3. Eduskunnan käsittely: 2006 kevätsessio 4. Valtioneuvostonkäsittely: 2006 kevätsessio	URI-tunnus: http://www.lainsaadantehankkeidenidentifioivaURL.fi HAKET-tunnus: STM200-00/2006 HE-tunnus: Hankkeen nimi: * _____ Kutsumanimi: _____ Keskellinen sisältö: * _____ Asiasana: Valitse... Lisää...	Säädöksen voimaantuloarvio: 2006 elokuu Lisää... Viittaus kansainväliseen asiaan: Lisää... Viittaus politiikkaohjelmaan: Lisää... Muutettava säädös: Lisää... Viittaus toiseen lainsäädäntöasiaan: Lisää...
--	---	--

Lainsäädäntöasiakirjan metatiedot

- Tukevat asiakirjojen käsittelyä ja hallintaa
 - Kuvailevat asiakirjan sisältöä
 - Yksilöivät asiakirjan ja liittävät sen laajempaan kontekstiin
 - Määrittävät asiakirjan käyttöedellytykset sekä elinkaaren tilan
- Keskeisimpiä:
 - HE-tunnus, valiokunnan mietinnön/lausunnon tunnus, asiakirjan nimi, asiasanat, päivämäärät ja toimijat
- Tuotetaan jo nykyisin
- Raportissa ehdotettu tuotettavaksi myös:
 - URI-tunniste, tekninen laatija ja tiivistelmä kansalaisille

Asiakirjan metatietojen tuottamistapoja

- Laaditaan ensin asiakirja, josta poimitaan metatiedot
 - Rakenteisessa muodossa tuotettavista asiakirjoista metatiedot automaattisesti poimittavissa rakenneosista
 - Esim. eduskunnassa asiakirjan siirto tekstiarkistoon
- Tuotetaan ensin metatiedot, siirretään ne asiakirjapohjaan
 - Rakenteisessa muodossa tuotettaviin asiakirjoihin metatiedot automaattisesti sijoitettavissa rakenneosiin
 - Esim. dokumenttienhallintajärjestelmät

Yhteenveto

- Metatietoja tuotetaan paljon, mutta epäyhdenmukaisilla tavoilla
- Entistä tehokkaampi metatietojen ohjelmallinen hyödyntäminen edellyttäisi systemaattisuutta
- Yksikäsitteinen tunniste helpottaisi semanttisen webin tekniikoiden soveltamista
- Raportin metatietoehdotukset perustuvat avoimien standardien käyttöön
- Uudet, raportissa ehdotetut metatiedot auttaisivat ennen kaikkea kansalaisia, jotka eivät tunne lainsäädäntötyötä ja sen vaiheita niin hyvin kuin asiantuntijat